

La fe sens òbra mòrta es

Una politica
general de
desinterès, de
marginalizacion e
de mesprètz per la
lenga occitana.

Amics, amigas, sòcis e sòcias,

Es vengut le temps de
parlar franc, avèm pas pus
lésar de trantalhar.

Nòstra associacion, l'Institut
d'Estudis Occitans d'Arièja, se tròba
uèi dins una situacion financièra
desesperada. Es pas novèl, fè annadas
ja, qu'avèm problèmas d'aquela mena.
Malgrat esfòrces dels grands per
contunhar l'activitat e cercar de
subvencions, malgrat l'engatjament
dels benevòls, la realitat comptabla es
venguda un pes tròp grand per una
estructura coma la nòstra. Es pas pus
possible d'assumir las cargas dels
salaris.

Un desengatjament politic, vaquí le
responsable de la situacion que
coneissèm: discorses polits mas cap
d'ambicion publica per la nòstra
lenga, politics lingüisticas que
mancan o sens cap de mejans,
ensenhament marginalizat, eca...

Vòlon fèr créser que l'occitan es de
passat folcloric, es pas vist brica coma
una lenga viva que pòrta cultura,
identitat, saber e ligam social. Sèm
encara victimas de l'indiferéncia de
las institucions e d'un mesprètz gaire
escondut.

La lassiera dels benevòls, las
dificultats per trasmetre las
responsabilitats son limitas que ne cal
téner compte. Las solucions son pas
tropelada e aurem benlèu de préner la
decision dolentosa de suprimir le
pòste de la nòstra animatritz
salarlada, de racacòr.

Vòli díser aquí tota nòstra
reconeissença a Camilha per son
trabalh preciós, son engatjament, son

professionalisme, sa creativitat e
son escota an fèit d'ela una
preséncia centrala dins la vida de
l'associacion. Amb intelligéncia e
umanitat, a sabut téisser ligams
amb totes: partenaris, militants,
novèls venguts coma ancians. Nos a
acompanhats amb fòrça e dobèrtura
dins los moments bons coma dins
les malaisits. Es una dolor bèla ja
que la trasmission es un axe màger
de l'activitat de l'IEO e un senhal
dels grands pels que creson encara
qu'une lenga se pòt salvar sens
mejans. Aquela decision es una
obligacion. Sabèm çò que
representa aquela animacion:
preséncia, escota, moments de
trasmission viva de la lenga,
projèctes, talhièrs, partatges.
Pèdre aquò, es pas un detalh: es
una rompedura dins nòstra accion.
Mas ac torni díser, çò que nos arriba
es pas un cas isolat: es le resultat
d'una politica generala de
desinterès, de marginalizacion e de
mesprètz per la lenga occitana. Las
ajudas baissan, les pòstes se
suprimisson. Es una volontat
politica qu'es a l'òbra, una
estrategia del silenci: daissar morir
la lenga sens brut.

Mas se nos tampan una pòrta,
trobarem un autre camin. Una
pagina se vira, un capítol s'acaba, a
nosautres de ne dobrir un novèl.
Pèdre un salariat es pas pèdre
l'ideal. Es pas abandonar le combat.
Es ora de se pausar la question:
cossí contunhar d'agir per la lenga,
d'un autre biais, amb d'autras
estrategias? Que volèm trasmetre e
cossí? Nòstra associacion pòt pas
contunhar coma abans, aquò's clar.

Mas pòt, nos podèm transformar, nos
podèm reorganizar, nos podèm
ajustar a la realitat de uèi, sens
renonciar a res de çò que sèm,
portaires d'una mission culturala e
lingüistica. Coma ditz l'Alan dins una
de sas pèças, avèm l'experiéncia
d'annadas de trabalh: « *avèm la
competéncia, la tecnicitat e la
tecnicitat de la competéncia!* ». La
basa es solida, partem pas de res e nos
podèm apiejar sus personas
engatjadas e motivadas qu'auràn la
volontat de fèr viure la lenga.
L'eficacitat ven pas totjorn dels
mejans, mas de la clartat del projècte
e de l'engatjament. S'agís pas de
renonciar mas de cambiar de biaís.
L'IEO d'Arièja pòt venir un espaci de
projèctes collectius, un laboratòri de
resisténcia culturala, un luòc
d'invencion.

Contunharem d'imaginar accions
pontualas, partenariats novèls amb
associacions o collectivitats, talhièrs
portats pels benevòls, moments
festius e preséncia dins l'espaci
public.

Per aquò far, avèm besonh de
vosautres totes. Avèm besonh de
vòstra preséncia, vòstra votz, vòstre
saber, vòstre vam. Avèm besonh de
totes per contunhar, autrament, mas
amb determinacion.

Sèm pas vençuts. Sèm pas resignats,
defendrem çò qu'avèm bastit e
inventarem l'avenir.

Jos las cendres de Sant Joan, la brasa
es totjorn viva, la tornarem alucar,
atal entre totes ac farem tot « *per
l'onor deu país sosténguer e per sa
dignitat manténguer* ».

Annia Wolf - Presidenta

Qualques datas pel mes de Julhet

06/07/2025

Mirapeish

Salon del libre. Participacion del Cercle occitan del País d'Olmés e de Mirapeish.

Contact: 06 89 07 52 09
mirenpage@gmail.com

08 al 13/07/2025

La Guèpia

Universitat Occitana d'Estiu

Contact: 06 03 16 92 88
sylvainlamuro3@gmail.com

11 al 13/07/2025

Saurat

Festen'Òc.

Contact: festenoc@netcourrier.com

17 al 20/07/2025

Foish

Festenal Trad'estiu.

Contact: 06 74 91 83 07
trad.estiu@laposte.net

27/07/2025

Leran

Fèsta occitana

Contact: 06 15 41 82 04
warnodjeanlouis@yahoo.fr

31/07/2025 a 20h30

St Guironç (Plaça Verdun)

Bal - Rescontre musicaires-dançaires

Contact: Ofici de torisme
05 61 96 26 60

ESTIVADA

Festival occitan populaire

Del 24 al 26/07

SEBAZAC (12)

Entresenhas:

www.estivada.eu

EMISSIONS DE RÀDIO
Cada jorn a 12h32 e 18h52 - De còr e d'òc sus Radio Transparence 93.7FM
Cada dimars de 19h00 a 20h00 - Era votz dera montanha sus Radio Couserans 94.7FM

Idèas falsas e questions vertadièras

« Nous en avons assez, comme beaucoup d'autres, d'entendre et de lire toutes sortes d'inepties au sujet des langues régionales. Des bêtises qu'on entend débiter à longueur de journée par des gens qui ne sont pas compétents pour en parler. Nous avons pensé l'urgence de donner des outils, des données scientifiques, sérieuses, validées, pour répondre. Nous l'avons conçu comme un petit manuel d'autodéfense »

Es atal que Rozenn Milin, presenta dins una entrevista pel jornal *Ouest France* cò que menèc a la publicacion de *Langues régionales - Idées fausses et vraies questions* co-escrit amb Philippe Blanchet.

Un obratge dedicat a portar lum al debat sus las lengas de França dins un país que s'i mesclan sovent duas concepcions pr'aquò plan desparièras: la de lenga comuna e la de lenga unenca.

S'organiza en quatre parts que s'apuèjan sus « grandas » idèas portadas sus las lengas istoricas del territòri:

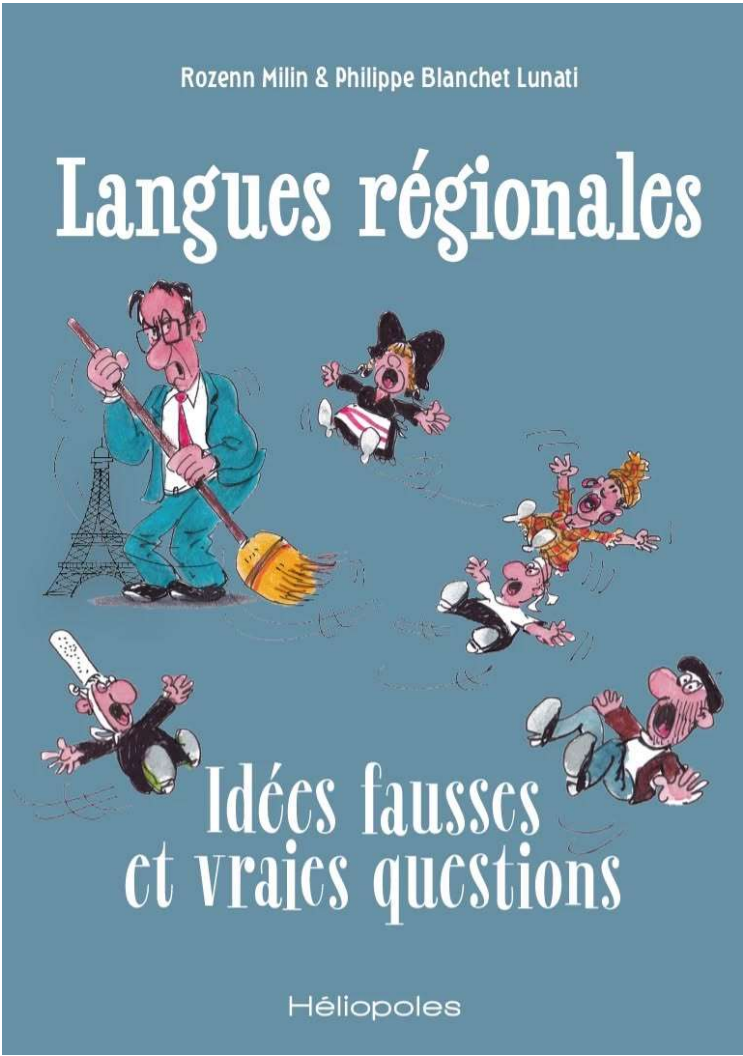
- 1-Las lengas regionalas son inferioras
- 2-L'Estat francès pòrta pas cap de responsabilitat dins l'aflaquiment de las lengas regionalas
- 3-Las lengas regionalas servisson pas a res
- 4-Las lengas regionalas son dangerousas

Es escrit de quatre mans per dos -entre autres activitas-sociològs: una bretona que menèc un trebalh de recèrca important sus la defensa

d'emplegar a l'escòla una altra lenga que la de la republica; l'autre occitan, professor de sociolingüística a l'universitat, especialista de las politics lingüisticas e de las discriminacions.

Aqueste libre, illustrat pel dessinator de premsa Nono (Joël Auvin), es tant pels que s'interèssan a la question de las lengas de França coma pels que lor fa besonh d'èsser ensenhats.

Langues régionales - Idées fausses et vraies questions
Edicions Héliopoles
Depaus legal: mai de 2025.
Format: 140x200
192 paginas
Disponible en version papièr (17,00€) e en eBook (11,99€)

« La discriminacion sus l'accent es comparable a la sus la color de la pèl »

P. Blanchet

Cronica d'Alan Vidal

Istòria de mots. De l'aibre a la fusta.

En s'arrestant al sol parlar de Pàmias e de sos alentorns, la lenga nòstra es particularament rica per parlar del *boès* dins totas sas condicions. Problèma, le mot *boès* es pas occitan, es un francisme a solide plan vièlh que la lenga populària emplega sovent e dins totas las accepcions del mot francés. Ça que la, aquel mot d'origina germanica a balhat en occitan "bòsc" l'endreit ont crèissen les aibres.

Tant que l'aibre es dreit, le fust es la partida de l'aibre que va de pelsòl duscas las brancas (del latin *fustis*, un bròc). Se pòt dire tanben la camba o le tronc (del latin *truncus*, mème sens). Quand es copat le fust ven una bilha (del latin medieval *billia* mème sens).

S'es per fèr fuòc l'aibre ven lenha, (del latin *lignum*, fusta) pr'aquò le fust serà rolhat es a dire trencat en rolhs (del latin *rotulus*, pichona ròda).

Aquesta etimologia es susprenenta mas vertat que le rol es rond e doncas pòt rodar aisidament. Les rols empielats fan una pièla.

Torar (del latin *torus*, quicòm de rond) es un sinonime de rolhar; nosaus l'emplegam pas mès disèm la toradora per designar la ressega que permet de rolhar. Quand le rolh es asclat se parla d'asclas (del latin *assula*, mème sens) mas disèm puslèu estèla (desformacion de astela, del latin *hastus*, bròc long per se batre). Les esclats ne son les estelons tant aisits per alucar le fuòc.

Per parlar de çò que demòra en tèrra un còp l'aibre copat, les mots mancan pas: una soca (del galés *tsŭkka*), una turra, un tanc, un tanòc... Mès ac sabèm un mot es pas totjorn univòc, per exemple una soca de vinha es plan viva e un soc es tanben un gròs rolh quilhat per trabalhar a posita o per se sietar.

Le *boès* d'òbra s'apèla fusta e le fustièr es le que l'utiliza. Ne fan partida, les saumièrs (del latin *sagma*, carga), las corondas (del latin *columna*, colona), les cabirons (del latin *caprione*, cabiròl), las plancas (del latin *planca*, mème sens), les listèls (del latin medieval *lista*, bordura)...

Organisé par

Avec le soutien de

En partenariat avec

UNIVERSITAT OCCITANA D'ESTIU DE LA GUÉPIA

DEL 8 AL 13 DE JULHET | LA GUÉPIA (Tarn e Garona)

Lenga Viva (associacion lei 1901) mena accions per fèr viure la lenga e la cultura occitanas que sa tòca es de favorizar los rencontres entre monde, idèas e estiles d'expression.

Dempuèi 2002, l'associacion e sos benevòls organizan son Universitat Occitana d'estiu: una setmana animada de conferéncias, de talhièrs de lenga, de dança o de cant, de concèrts, e d'encontras.

Tot le programa sus:
<https://www.lengaviva.com/universite-occitane-2025/programme/>

Entresenhas: 06 64 77 25 25
universitat.laguepie@gmail.com

- **Dijòus 17/07 - CENTRE CULTURAL** (Sala I. Sandy)

21 h : « JOGAREM PAS A TOLOSA » teatre occitan -sus titolat en francés- amb Les Galejaires

- **Divendres 18/07 - MERCAT COBÈRT DE VILÒTA**

19 h : Dubertura del festenal seguida d'un *Trad'Apéro* dubèrt a totes – Menatz les vòstres instruments!

21 h : Bal Trad' amb « DUO ROUSSE TISNÈR »

- **Dissabte 19/07 - MERCAT COBÈRT DE VILÒTA**

14 h : Danças folcloricas amb « LA BETHMALAISE »

15 h : Jòcs de fusta pels pichons coma pels grands

17 h : Talhièr « Danses de Flandre » amb SHILLELAGH

19 h : *Trad'Apéro* dubèrt a totes – Menatz les vòstres instruments!

21 h : Bal amb « LICOTISSA »

22 h 30 : Bal amb « SHILLELAGH »

TRAD'ESTIU

L'associacion Trad'estiu vos convida a Foish pel festenal d'estiu del 17 al 20 de julhet amb un programa de tria.

Espectacles e animacions agratis.

- **Dimenge 20/07 - MERCAT COBÈRT DE VILÒTA**

15 h : Visita de Foish en occitan (rdv jol mercat cobèrt de Vilòta)

16 h : Projeccion del film « Bouilleur de sons » de F. Fontes en preséncia del realizator e de Pierre Rouch.

19 h : *Trad'Apéro* dubèrt a totes – Menatz les vòstres instruments!

21 h : Bal amb « BOUILLEURS DE SONS »

Entresenhas:

06 74 91 83 07 - trad.estiu@laposte.net

FESTEN'ÒC

Del 11 al 13 de julhet torna le famós Festen'òc de Saurat!

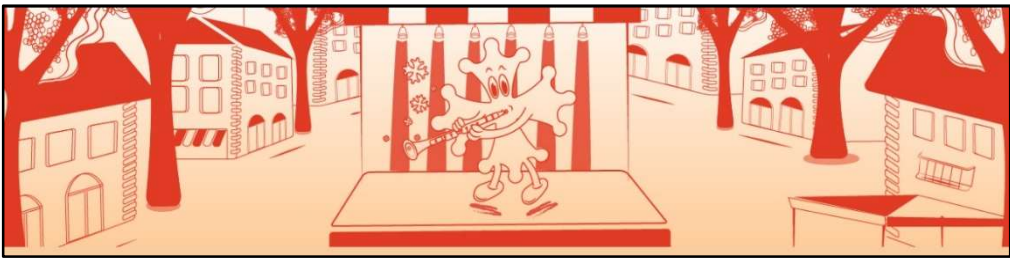
E ongan encara, le programa es polit, ric, variat de mòda que tot le monde i tròba quicòm per s'i allegrar. Dels que descobrisson als que son ja plan ensenhats, le Festen'òc de Saurat fa d'occitan per totes.

Per ac saber tot de la programacion dels tres jorns de festenal, podètz visitar le sit internet que s'a cambiat la pèl de nòu a aquesta adreça: <http://www.festenoc.com/>

Manquem pas de díser qu'ongan encara (e fa temps que dura!) l'IEO d'Arièja es de las animacions del Festen'òc amb un estagi de lenga e cultura occitanas les dissabte 12 e dimenge 13 de julhet de 10h a 12h amb Alan Vidal e Camilha Bilhac sus la tematica de la vinha e del vin. E una representacion dels Galejaires que jogaràn la pèça « Transicion a Traucapairòls » le dimenge 13 a 16h00.

Tot aquò se debanarà a la Maison d'Amont.

Podètz contactar le monde de Festen'òc a: festenoc@netcourrier.com

Se n’es anat...

Robèrt Dupont, de Las Bòrdas, se morisquèc le 23 de junh passat, suau mès un chic las, benlèu d’aver trebalhat a l’òrt al maitin per s’i plantar las tomatas... S’anava festejar les 96 ans.

Figura de l’UDAC que ne fusquèc un membre actiu annadas e annadas de temps e que publicuèc le sieu prumièr libre, *Barrejadís de la vida de ger*, fusquèc tanben membre de l’IEO d’Arièja qu’editèc le sieu segond obratge, *Loís Delbòsc*. El que disiá sapier pas escriure, aver pas le biaish e tanplan res de contar que pòsca interessar le monde...

S’aquestis libres an espelit es per part mercé a Maria Àngel Lagarde que, dus ans de temps trebalhèc a le convèncer d’escriure en occitan, e ja i escasèc! Robèrt ja escriviá mès, en francés. L’occitan le sabiá parlar mès gaitatz que... sabiá pas escriure «coma cal» e aquò i fasiá empacha que le voliá pas malmenar sul papièr! Atal s’entendèren totis dus: le que parla e la qu’escriu.

Saludem la sieu memòria e mercegem-le, bravament!

Robèrt e Maria Àngel a Las Bòrdas le 22 d’abril de 2022 per la presentacion de Loís Delbòsc.

Coma presidenta de l’Institut d’Estudis Occitans, es amb emocion que preni la paraula uèi per salutar la memòria d’un òme que foguèt, sa vida tota, le testimòni fidèl e generós de nòstra cultura. Un òme que portava un tresaur vertadièr: aquel de la memòria viva, dels mots autentics, de las istòrias requistas. Aviá l’occitan al còr, e per el èra pas una lenga del passat, mas una lenga per viure, per partejar, una lenga per aimar. A 96 ans, aviá encara istòrias de contar, sabiá fèr parlar le temps passat amb una paraula d’òc viva. Amb el, la lenga èra pas sonque dins les libres o dins les discorses oficials, mas viviá dins les remembres, dins le risolet que nais aprèp una istòria plan contada. Fidèl de l’IEO n’aviá l’esperit mai autentic: le del ligam e de la transmission. Èra una votz. Una memòria. Un exemple. Èra d’aqueles que nos fan comprene que val le còp de nos batre per la lenga nòstra: per çò qu’a d’uman, de prigond, de viu. Mercés Robèrt per tot çò que nos as donat, per ta fidelitat, per ta calor, per ta paraula que i aviá dedins tot l’èime dels ancians. Adieu amic, que ta paraula contunhe de viure dins las nòstras e nos done vam per contunhar le combat que tant n’èras apassionat. Repausa en patz dins la lenga que t’a fèit viure, e que, gràcias a tu, viurà encara. Adieu, e mercés.

Annia WOLF

“Robèrt, jo, arribèri per las sègas, le 8 de julhet de 1929, Jan le frair de Mamà estec mon paidin, e Maria Lorda, cosina de Mamà e bèra sòr de Memin Justina, ma maidina. Es tonton Simeòn, en segant en çò dels vesins, qu’aviá esplandit la novèla de mon arribada. Aprengueri pus tard qu’èra pas gaujosament demorat. Es benlèu pr’aquò a çò qu’è entenut diser, qu’esteri pas tot petit un mainat agradiu. Èra ploraire, maitat sord, popava pas de seguda, aviá mal de ventre e creishia pas coma avián fèit ma sòr e sustot mon frair qu’èra le preferat de totis tres. Èra totjorn ronchonaire, un còp dromiá tot le jorn, un còp bramava tota la nuèit. A dus ans sabiá pas marchar. M’arrosegava a quatre patas sense me vòlguer ténguer sus las camòtas. Me botavan dins le rusquèr, e es aquí, m’arrapant ambe las manòtas suls bòrds, qu’aprengueri a me tenir dreit. Del pus luenh que me brembe, èran sustot Pepin e Memin que me costosissian. Pus tard, ma sòr e mon frair me fasián amuser, mès Julieta preferava las popets e Marcèl, dus ans de mès que jo, un an d’avança per son atge e jo, dus ans de retard, me deishavan tot sol.

Prengueri vam quand ma sòr ensagèc de m’aprènguer de legir e escrìver. Auriá fèit una bona regenta, me brembi qu’aviá fòrça paciència. Esteri malurós quand partiren a l’escòla. Çaquela, le jorn d’i anar jo tanben arribèc. Me brembi que Mamà, tota fieròta, mos menèc totis tres a la rentrada d’octòbre. Le cartable, tròp gran per que durèsse longtemps, sus la ‘squina, volgueri pas que Mamà me tenguessa la man. Èra content de retrobar Ives, un gran de dètz ans que me fasiá amuser quand venguia a la velhada ambe son pair. Mès esteri pas al costat d’eth. Les camaradas de mon atge se trufavan de jo. Èra le pus petit, e ausissia pas coma cal. Aquò me rendia colerós e mashant. Mon frair Marcèl contava soenh qu’un jorn, pendent la recreacion, un gran plan pus fòrt que jo, qu’aperavan Casaret e que diguns aimava pas pr’amor èra panaire, me cerquèc brut e li gitèri un còp d’esclòp sul cavilhàs. Alavetz me sautèc dessus e me tenguiá sarrat d’esquina sul gravèr. Èri talament tenhós que l’arrapèri pels pèlses qu’aviá frisats, e li mosseguèri una aurelha, que tengueri a plena gòrja. Casaret se botèc a cridar per que destampèsse las maishèras. Jo, l’oflava a còps de punhs. Es alavetz que mon frair e sos amics arribèren, fièrs de véser Casaret mestrejat per un menut. Totis me cridavan :

–Sèrra! Robèrt, sèrra!

Jo aviá la gòrja plena de sang. Çaquela, le me calguec deishar, fièr coma Artaban. Quand Casaret s’estec levat, recebec un mèstre còp de punt sus la maishèra d’un camarada de mon frair, en li disent:

–Te vam fèr passar l’idèa d’eishordar les petits. Demanda-li perdon.

E me demandèc perdon. Al cap d’aquí, se fasiá una bestiesa a mason, per me punir me disián:

–Deman, aniràs pas a l’escòla.

Robèrt Dupont - Tirat de «La família»,
escrits pels sieus.

Cronicas atal

De la pluma dels sòcis de l'IEO Arièja...

Françoise Pol nos fè le plaser de poder partejar una version del conte de la formigueta qu'escriguèc en seguida d'una sesilha al talhièr de l'UDAC al Fossat que i es marcada dempuèi pauc. I venguèc apuèi, ça ditz, « aver avut le *décl*ic d'aprènguer la lenga après aver legit quelques contes d'Andrieu Lagarda ». Que sián totis dus mercejats!

Un còp, i aviá una formigueta que se n'anava a Montbrun.

En camin, estrabunquèc sus una pèira e s'amorrèc.

Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

La pèira tirèc camin e tombèc dins le riu e se neguèc.

Riu neguèc Pèira, Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

Le riu tirèc camin e s'arrestèc davant le buòu. Le buòu beguèc a son sadol e assequèc le riu.

Buòu assequèc Riu, Riu neguèc Pèira, Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

Le buòu tirèc camin dins le prat e encontrèc le gos que le mosseguèc.

Gos mosseguèc Buòu, Buòu assequèc Riu, Riu neguèc Pèira, Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

Le gos tirèc camin dins le bòsc e ausiguèc le lop, mas tròp tard. Le lop escanèc le gos.

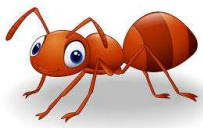
Lop escanèc Gos, Gos mosseguèc Buòu, Buòu assequèc Riu, Riu neguèc Pèira, Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

Le lop tirèc camin. A la sortida del bòsc, encontrèc le caçaire amb le sieu fusilh. Le caçaire tuèc le lop.

Caçaire tuèc Lop, Lop escanèc Gos, Gos mosseguèc Buòu, Buòu assequèc Riu, Riu neguèc Pèira, Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

Le caçaire èra cansat e se colquèc al pè d'un casse. Pleguèc los uèlhs. Le sòm prenguèc le caçaire.

Sòm prenguèc Caçaire, Caçaire tuèc Lop, Lop escanèc Gos, Gos mosseguèc Buòu, Buòu assequèc Riu, Riu neguèc Pèira, Pèira copèc le nas a la paura formigueta que se n'anava a Montbrun.

Le conte de la formigueta (que coneish d'autris títols) es un conte enumeratiu plan conescut en país d'Òc -e tanben plan en delà.

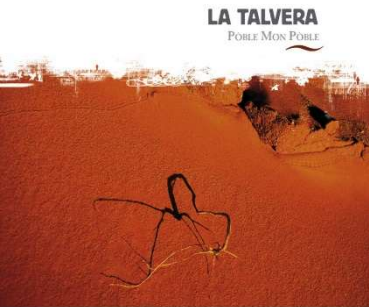
Dins las versions que coneguèm per Arièja, i es la de Jeanounet del Crabiè (Martial de Séré, curat a Lobièras a la fin del sègle XIX): La fourmigo qué s'énanabo a Jérusalem!, Patoués de Fouich, Imprimario de Poumiès, 1877.

Se pòt consultar e teledescargar sul sit d'Occitanica a aquesta adreça:

<https://occitanica.eu/items/show/558?lang=en>

Le conte fusquèc tanben adaptat en cançon per La Talvera dins le sieu disc Pòble mon pòble a partir d'una version del conte que collectèren. La podètz escotar sus:

<https://www.youtube.com/watch?v=1Hzj>

Se sabètz ?

Avètz una question? Benlèu qualqu'un a la responsa...

Una cronica novèla per pausar questions, trobar quicòm que cercatz...

Manquetz pas de nos escriure!

Pensant a un que coneguèm que conta, sus una forma semblabla a la del conte de la formigueta, l'istòria de Maturet, vos prepausam de partejar racontes d'aquesta mena que poiriatz conéisser.

Nos ac podètz mandar sul corric de l'IEO: ieo09@orange.fr

Qui, mès plan que Jacques Brel a cantath eths oelhèrs, d'ací e de luenh, d'enlòc e de pertot, amontanhadas d'ager, d'aué e de deman? Aquí metuda en nosta lenga, ath delà deth temps.

ETHS OELHÈRS

Qu'arriban quauqu'un còp damb eth sièu gran capèth,
Uá capeta de lana que segueish eth tropèth,
Eths oelhèrs.
Que pujan deth printemps quand s'estiran eths diás,
O cramats peth estiu devaran cap aths clòts,
Eths oelhèrs.

Quand s'arrèsta eth tropèth enà 'shecar 'rà seth,
Que's botan a dançar a l'ombra d'un pifret
Eths oelhèrs.
Entre lanas e vielhs, entre lanas e savis,
Qu'apèran enà potz eths ancians deth vilatge;
Eths oelhèrs.

Aqueris qu'an istoèras a mos traucar eth còr
Que tres netses aumens qu'avem tarriblas paur,
Eths oelhèrs.
Qu'an eràs memas rupas e 'ràs memas companhas,
E 'ràs memas sentors que sas vielhas montanhas
Eths oelhèrs.

Entre lanas e singe, entre lanas e't bèth
Qu'apèran eràs hilhas a plegar erà 'squiá,
Eths oelhèrs.
Aqueths qu'an un soríser que diserián uá flor
E cascadas de ríser que hèn gispar er'aiga,
Eths oelhèrs.

Uá faïçon d'engüaitar que mos crama erà peth,
A mos desfiançar, a clavar-mos eth còr,
Eths oelhèrs.
Aquí que mos partim eth vin e eth fromatge,
Que cresem uá orada seguir aqueth voiatge,
Eths oelhèrs.

Qu'é un pauc de Nadau, Nadau e sos tresaus
Que s'arrèsta acíu arà tardor deths aurs,
Eths oelhèrs.
E après que se'n van amb eths sièus grans capèths
Sas capetas de lana en seguint eth tropèth,
Eths oelhèrs.

Quand eràs bèstias acaban de béver 'rà nost'aiga,
Que se'n van peth camin ar'ombra deth pifret
Eths oelhèrs.

« Les Bergers » J. Brel in *Ces gens-là*, 1966

Adaptacion Andriu Som

Alan Vidal premiat a St Tròp'

Ongan, la grand fèsta de Santa Estela del Felibritge se teniá a St-Tropès del 6 a 10 de junh.

Le nòstre Alan Vidal i recebèt, dins l’encastre del Grand jòc Floral (« Grand Jo Flourau setenàri ») una felicitacion de la jurada per la qualitat de la sieu lenga per Al recès de la riba dins la categoria « Lèu-vist, film o diaporama ».

Mobilizacion contra le refús d'inscripcion en filiera bilingüa occitan a Sent Líser

Parents, amics e autres se mobilizèren dijòus passat devant l'escòla de Sent Líser per manifestar contra la decision de refusar en cursus bilingüe occitan-francés a 6 futurs escolans ja escolarizats dins aqueste establiment.

Motiu: aqueles mainatges viven a Sent Guironç e pòden demorar escolarizats sens l'occitan.

Aquí la letra escrita al rector d'acadèmia, M. Karim BENMILOUD:

Objet : Refus d'inscription en filière bilingue occitan à Saint-Lizier – demande d'intervention urgente

Monsieur le Recteur de l'Académie de Toulouse,

Nous, associations de parents d'élèves, d'enseignants, Institut d'Etudes Occitanes, organisations syndicales et élus, vous interpellons aujourd'hui sur la situation préoccupante que connaît le cursus bilingue français-occitan de l'école de Saint-Lizier en Ariège.

Dans le cadre du groupe de travail académique sur les langues régionales du 22 mai, il y a été abordé la situation de Saint-Lizier qui connaît une forte hausse de ses effectifs notamment au sein de la filière bilingue français-occitan. L'école de Saint-Lizier accueille depuis 20 ans un cursus bilingue qui est très prisé. Certaines familles demandent même des dérogations pour y accéder. Or cette année, bien qu'ils soient déjà scolarisés dans l'école, 6 futurs élèves de moyenne section dont les familles ont demandé un enseignement bilingue français-occitan, s'y voient refuser l'accès au motif suivant : « enfant non domicilié dans la commune ».

Nous regrettons de voir que malgré de longues discussions, les engagements pris ne soient pas respectés, engagements pris, à la demande d'Isabelle PIQUEMAL conseillère régionale, pour laquelle la direction académique avait donné son accord de principe : intégrer ces six enfants domiciliés à Saint-Girons mais scolarisés à Saint-Lizier dans la filière bilingue à la rentrée 2025 et rechercher dès maintenant une école pouvant accueillir cet enseignement sur la commune de St Girons. Cette proposition avait nourri l'espoir d'une résolution favorable pour ces familles.

Or, à notre grande surprise, c'est un refus et donc une décision discriminatoire qui est annoncée aux familles, alors que la demande est avérée !

cf Article 4.1.1 de la Convention Cadre pour l'enseignement de l'occitan.

« L'enseignement bilingue est proposé sur la base du volontariat des élèves et des familles. Il est organisé lorsque la demande familiale, après information, est avérée. »

De plus, cette décision va à l'encontre :

- du droit des familles à accéder à l'enseignement en langue régionale, garanti par l'article L312-10 du Code de l'Éducation, tel que modifié par la loi n°2021-641 du 21 mai 2021 ;*
- de la loi « NOTRe » (n°2015-991 du 7 août 2015), qui confie aux Régions la compétence de soutien au développement de l'enseignement des langues régionales ;*
- de la loi « Molac » (n°2021-641), qui renforce ce droit en intégrant l'enseignement immersif et bilingue dans le service public d'éducation.*

Il est évident qu'il faudra envisager d'accompagner cette décision des moyens adéquats.

Pour finir, contrairement à ce qui a été affirmé dans les communications officielles adressées aux familles, l'ensemble des maires concernés n'ont pas validé les critères d'exclusion décidés par l'inspecteur d'académie. Plusieurs élus n'ont pas été associés à cette décision qui leur a été imposée unilatéralement.

C'est pourquoi, nous vous demandons solennellement, Monsieur le Recteur, d'intervenir auprès de Monsieur le DASEN pour que la parole donnée en groupe de travail soit respectée, et que les 6 enfants concernés puissent être intégrés dans la filière bilingue français-occitan à Saint-Lizier à la rentrée 2025 car leur entrée y est de droit.

Nous regrettons vivement de devoir lutter continuellement pour le bon fonctionnement des filières bilingues.

Nous vous remercions de bien vouloir prendre le temps de nous tenir au courant de l'évolution de la situation, nous vous prions de recevoir, monsieur le Recteur d'académie, nos salutations les plus respectueuses.

